

ԹՐԱՆՍՓԱՐԵՆՍԻ ԻՆԹԵՐՆԵՇՆԸ
հակակոռուպցիոն կենտրոն

**ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԵՐԻ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԻ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ**

ԵՐԵՎԱՆ 2013

Սույն ծրագիրն իրականացվել է Բաց հասարակության հիմնադրամներ-
Բուդապեշտի մարդու իրավունքների նախաձեռնության ծրագրի և Բաց
հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստանի աջակցությամբ

Ծրագրի աշխատակազմ

Վարուժան Հոկտանյան
Ղեկավար

Արտակ Մանուկյան
Գնումների գծով փորձագետ

Վախթանգ Սիրադեղյան
Խմբագիր

Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն
Հայաստան, Երևան 0025, Այգեստան 9-րդ փողոց, տուն 6
Հեռ.՝ +374-10-569910, 553069
Ֆաքս՝ +374-10-571399
Էլ. փոստ՝ info@transparency.am
www.transparency.am

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Գնումների իրականացման համաձայնագրային մեթոդի նպատակը գնումների իրականացման նպատակով կատարվող ծախսերի և ժամանակի խնայողությունն է: Պետք է նշել, որ ամենաէական խնայողությունները հիմնականում կատարվում են, երբ շրջանակային համաձայնագրի (ՇՀ) միջոցով կատարվող գնումները համակցվում են կենտրոնացված գնումների և էլեկտրոնային գնումների հետ:

ՇՀ կիրառումը ճիշտ է այն դեպքում, երբ պատվիրատուն ունի աշխատանքների կատարման, ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման պահանջ, սակայն անհայտ է դրանց քանակը: ՇՀ շնորհման չափորոշիչ կարող է լինել կա՛մ ամենացածր գինը, կա՛մ տնտեսապես ամենաշահավետ հայտը: ՇՀ ժամկետը սովորաբար չի գերազանցում չորս տարին և կարող է ավելի կարճ լինել: ԵՄ հանձնարարականը նախատեսում է, որ ժամկետը կարող է գերազանցել չորս տարին միայն “պատշաճ կերպով արդարացված բացառիկ դեպքերում, մասնավորապես՝ շրջանակային համաձայնագրի առարկայի հետ կապված”: Հրահանգը չի սահմանում, թե ինչ է իրենից ներկայացնում պատշաճ արդարացումը՝ չորս տարվա ժամկետը գերազանցելու համար:

ՇՀ կազմում են ողջ պետական գնումների շուրջ 70% արժեքային արտահայտությամբ, ուստի այս ընթացակարգերի մոնիտորինգը ձեռք է բերում կարևոր նշանակություն:

Սույն հոդվածում նախևառաջ ուսումնասիրվել են ՇՀ օրենսդրական հենքերը: ՇՀ գնահատման նպատակով կառուցվել և կիրառվել է մոնիտորինգային գործիքակազմ: Մասնավորապես, ուսումնասիրվել են հետևյալ մոնիտորինգային հիմնահարցերը/ուղղությունները.

- 1) Մասնակիցների գրանցումը ՇՀ (ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ)
- 2) ՇՀ թափանցիկությունը, մասնավորապես
 - Ա) Գնումների պլանների առկայությունը և մատչելիությունը,
 - Բ) ՇՀ հաշվետվությունների առկայությունը
 - Գ) ՇՀ միտումների ուսումնասիրությունը սահմանված մեթոդաբանությամբ¹
 - Դ) ՇՀ ռիսկայնության գնահատումներ:

Ուսումնասիրվել են ամսական տվյալները, և ամսական կտրվածքով կատարվել է ռիսկ վերլուծություն: Դրանից հետո տվյալները ագրեգացվել են: 2011թ հուլիս-դեկտեմբեր

¹ Ապրանքների դեպքում ամսական կտրվածքով. Ա)10 և ավելի հաղթողներ Բ) 10 և ավելի գնման բազային շերտ հաղթողներ Աշխատանքների և Ծառայությունների դեպքում ամսական կտրվածքով. Ա) 5 և ավելի հաղթողներ Բ) 5 և ավելի գնման բազային շերտ հաղթողներ

ամիսներին կոռուպցիոն ռիսկերի դրսևորման հավանականությունը կազմել է 42% ըստ քանակի, և 1.65 ըստ կոռուպցիոն ազդեցության արժեքի (0-3 միջակայք, որտեղ 3-ը ամենաբարձր արժեքն է):

2012թ. հունվար-դեկտեմբերին նկատվել է որոշակի բարելավում կոռուպցիոն ռիսկերի դրսևորման հավանականությունը կազմել է 40% ըստ քանակի, և 1.27 ըստ կոռուպցիոն ազդեցության արժեքի (0-3 միջակայք, որտեղ 3-ը ամենաբարձր արժեքն է):

Հատկանշական է, որ աշխատանքի մրցույթները քանակապես ավելի ռիսկային են, իսկ գումարային առումով ավելի քիչ ազդեցություն ունեցող, մինչդեռ ապրանքների մրցույթները՝ հակառակը: Ներկայացվել է հաղթողների մատրիցա, որը վկայում է գնումների խիստ կենտրոնացված լինելու մասին, հատկապես գումարային առումով:

Այս ամենը հիմք են տալիս պնդելու, որ չնայած իրականացվող վերափոխումներին, պետական գնումների համակարգը դեռևս միջին բարձր ռիսկային է: